

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

**De Brêge
PRO**

Plaats : Leeuwarden
BRIN nummer : 20DL|C11
BRIN nummer : 20DL|13|PRO
Onderzoeksnummer : 283555
Datum onderzoek : 28 april 2015
Datum vaststelling : 5 juni 2015

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 28 april 2015 een onderzoek uitgevoerd op praktijkschool De Brêge om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving.

Praktijkschool De Brêge heeft ongeveer 150 leerlingen.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

De aanleiding voor dit kwaliteitsonderzoek is de tweejaarlijkse bezoekcyclus die de inspectie voor scholen voor praktijkonderwijs hanteert.

Praktijkschool De Brêge is voor het laatst eind 2012 bezocht en daarom voert de inspectie nu een kwaliteitsonderzoek uit.

Onderzoeksopzet

De inspectie vormt haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met de schoolleiding, leraren en zorg- en stagecoördinatoren.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de schoolleiding en de kwaliteitscoördinator van het bestuursbureau.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf

waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht inhouden. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter teveel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor praktijkschool De Brêge is als volgt:

Op basis van het onderzoek kennen wij aan de afdeling het basisarrangement toe omdat zowel de opbrengsten alsook de kwaliteit van het onderwijsproces op de onderzochte onderdelen van voldoende niveau zijn. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

Wij hebben geen tekortkomingen in de naleving van de wettelijke voorschriften vastgesteld.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op praktijkschool De Brêge. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

Praktijkschool De Brêge biedt leerlingen de kleinschaligheid en betrokkenheid die veel van deze leerlingen nodig hebben. Dit doet zij mede door binnen een groot schoolgebouw, waar ook andere afdelingen gevestigd zijn, een afgebakend deel te gebruiken.

De uitstroom naar werk, scholing of een combinatie van beide is voldoende en de bestendigheid van deze uitstroom is goed.

De lessen die wij gezien hebben zijn van voldoende tot goede kwaliteit. De doelgerichtheid van de lessen beoordelen wij als voldoende aangezien de lessen over het algemeen een duidelijke opbouw en structuur hebben. Wel missen wij in veel lessen een expliciete benoeming van het leerdoel en de terugkoppeling naar dit leerdoel.

Ook in een deel van de individuele ontwikkelingsplannen (IOP) en ontwikkelingsperspectieven missen wij duidelijke doelen. Door van te voren vast te stellen wat de criteria voor succes zijn, kunnen mentoren en docenten beter evalueren in hoeverre leerlingen zich succesvol ontwikkelen.

Het sterkste aspect van praktijkschool De Brêge vinden wij de kwaliteitszorg. De schoolleiding heeft in beeld waar de tekortkomingen in het onderwijsproces liggen en werkt op een doelgerichte en systematische wijze aan verbeteringen van deze tekortkomingen.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1P	De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.7	De leerlingen van het praktijkonderwijs functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld.				•	

Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		1	2	3	4
5.4	De school ondersteunt de leerlingen en de ouders/verzorgers bij de keuzes tijdens de schoolloopbaan.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	

De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)		1	2	3	4
10.1	Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			•	
10.2	De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.		•		

De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)		1	2	3	4
10.3	De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.				•
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			•	

Nalevingsindicatoren 2013		ja	nee
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de onderzochte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).	•	
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de onderzochte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: opbrengsten en onderwijsleerproces.

Opbrengsten

Praktijkschool de Brêge haalt voldoende tot goede opbrengsten. Dat wil zeggen dat meer dan 90 procent van de leerlingen uitstroomt naar arbeid, een vervolgopleiding of een combinatie van arbeid en onderwijs. Het percentage leerlingen dat na een jaar nog werk heeft of een opleiding volgt, ligt ruimschoots boven de norm die wij hiervoor hanteren, wat betekent dat de bestendige uitstroom goed is.

De school monitort de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in de omgeving en onderhoudt haar netwerk bij bedrijven en gemeentes om te waarborgen dat er voldoende stageplekken en arbeidsplaatsen zijn voor leerlingen van de praktijkschool. In haar onderwijsaanbod houdt de school rekening met de sectoren waarin de kans op een baan in de naaste omgeving het grootst is.

Onderwijsleerproces

Individueel ontwikkelingsplan

Een centraal element in de beoordeling van het onderwijs op scholen voor praktijkonderwijs is de wijze waarop scholen in de afgelopen jaren de individuele leerroutes hebben ingericht. Het werken met een individueel ontwikkelingsplan (IOP) of ontwikkelingsperspectief (OPP) moet in de lespraktijk herkenbaar zijn. Alle leerlingen op de Brêge hebben een IOP of OPP dat de coach twee keer per jaar met de leerling en zijn of haar ouders en om de zes weken met de leerling evalueert. Het is duidelijk dat het IOP/OPP een document van de leerling is.

Leerlingen hebben daarnaast kaarten waar de doelen uit het IOP opstaan die ze in de les aan een docent kunnen geven.

De doelen in het IOP zijn echter vaak niet concreet genoeg beschreven. In veel gevallen gaat het om activiteiten waarvan alleen vastgesteld kan worden of ze al dan niet gedaan zijn, maar niet om leerdoelen waarvan docenten of coaches kunnen vaststellen of ze behaald zijn.

De OPP's die wij gezien hebben zijn duidelijker in die zin dat de ontwikkeling van de leerling hier scherper in naar voren komt dan in de IOP's. Ook deze documenten kunnen als sturend document aan kracht winnen door doelen nog concreter te formuleren en duidelijk te maken of en hoe deze zijn bijgesteld

en helder in beeld te brengen welke interventies zijn gepleegd en of deze succesvol zijn geweest. Soms is wel voortgang te zien in het OPP, maar is niet duidelijk welke interventies tot voortgang hebben geleid. We hebben nauwelijks gezien dat doelen zijn bijgesteld in het IOP of OPP. Als dit wel gebeurt, is niet duidelijk op basis waarvan.

In het OPP zijn belemmeringen en kansen opgenomen, zowel sociaal-emotioneel als cognitief, maar hier worden niet altijd te ontwikkelen doelen van afgeleid terwijl hier wel mogelijkheden voor zijn.

Naast het IOP en OPP zijn de groepsleerlingbespreking, de mentormap en het leerlingvolgsysteem belangrijke instrumenten om de ontwikkeling van leerlingen te volgen. In de verslagen van de groepsleerlingbespreking komt per leerling een beknopt beeld naar voren. De verslagen laten zien waar leerlingen nu staan op bepaalde punten, maar er staan geen doelen in. Deze verslagen zijn vooral terugkijkend, niet vooruitkijkend. De coach wordt geacht deze doelen te formuleren op basis van de bespreking en deze op te nemen in het leerlingvolgsysteem. Dit gebeurt nu nog op een te weinig systematische wijze. De schoolleiding heeft dit zelf ook geconstateerd en gaat volgend schooljaar gebruik maken van een nieuw registratiesysteem voor praktijkonderwijs om de ontwikkeling van de leerlingen meer systematisch en cyclisch te kunnen volgen.

De mentormap is een andere belangrijke bron om de ontwikkeling van de leerling te volgen. In deze map zijn toetsen opgenomen. Een interpretatie van de toetsen is niet in deze map opgenomen. Uit de gesprekken blijkt dat de coaches informatie uit de toetsen en uit andere bronnen interpreteren, hiaten in de ontwikkeling signaleren en gericht het onderwijsaanbod, hun didactisch handelen of de extra ondersteuning aanpassen of andere interventies plegen vanwege de geconstateerde hiaten. Coaches en docenten doen dus meer dan op papier zichtbaar wordt. Door de versnipperde en niet altijd volledige verslaglegging van het proces wordt echter niet zichtbaar of alle coaches in voldoende mate haperingen in de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling constateren, interventies plegen en het al dan niet succesvol zijn van deze interventies evalueren. Dit wil niet zeggen dat docenten en coaches meer moeten gaan administreren, maar wel dat dit systematischer kan.

Didactisch handelen

De lessen die wij gezien hebben van voldoende tot goede kwaliteit. De lessen hadden over het algemeen een duidelijke structuur en opbouw. Leerlingen zijn in voldoende mate actief betrokken bij de les. Wij hebben ook gezien dat docenten gebruik maken van interactieve werkvormen. In veel theorielessen echter strekt de interactiviteit zich niet uit tot leerlingen onderling. Wij hebben weinig

theorielessen gezien waarin er tijdens het onderwijsleergesprek sprake was van interactie tussen leerlingen.

Kwaliteitszorg van het onderwijsleerproces

De school maakt gebruik van genormeerde toetsen. Analyses maakt de school alleen op individueel leerlingniveau. Door ook macro-analyses te maken kan de school verschillen tussen docenten zichtbaar maken of bijvoorbeeld conclusies trekken over het aanbod op het gebied van taal en rekenen.

Door lesbezoeken en gesprekken met leerlingen heeft de schoolleiding een duidelijk beeld van de sterke en zwakke punten van individuele docenten. De schoolleiding kan deze informatie ook gebruiken om een sterkte/zwakte-analyse op teamniveau te maken.

De schoolleiding heeft zelf duidelijk de aspecten van het onderwijsleerproces in het vizier die versterkt kunnen worden, zoals de doorlopende leerlijnen. Dit geldt met name bij de domeinen wonen, vrije tijd en burgerschap.

Zoals eerder gezegd had de schoolleiding zelf ook al geconstateerd dat de school de ontwikkeling van de leerlingen op een betere manier kan registeren en kan volgen. De school heeft hiervoor dan ook een leerlingvolgsysteem voor praktijkscholen aangeschaft dat volgend jaar geïmplementeerd gaat worden. Bij de docenten die wij gesproken hebben is er draagvlak voor dit systeem, ondanks de tijdsinvestering die hier in eerste instantie mee gepaard gaat.

De school werkt op een doelgerichte manier aan verbetering van het onderwijsproces, onder andere door voor de belangrijkste aspecten die moeten verbeteren projectgroepen te formeren.